

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 19, 2018

Nummer 19, 2018

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:833](#) 05-06-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:831](#) 05-06-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:796](#) 05-06-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:784](#) 29-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:785](#) 29-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:781](#) 29-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:787](#) 29-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:782](#) 29-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:793](#) 29-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:788](#) 29-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:747](#) 22-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:744](#) 22-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:745](#) 22-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:752](#) 22-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:742](#) 22-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:754](#) 22-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:756](#) 22-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:741](#) 22-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:746](#) 22-05-2018

Annotatie

[Annotatie bij Hoge Raad 30 januari 2018, ECLI:NL:HR:2018:116.](#)

mr. M.J.F. van der Wolf

ANNOTATIE

**Annotatie bij Hoge Raad 30 januari 2018,
ECLI:NL:HR:2018:116.**

mr. M.J.F. van der Wolf

1. De regeling van de oplegging van de maatregel van terbeschikkingstelling (tbs) zorgt regelmatig voor interessante discussies in de rechtspraak. Over het algemeen zijn hiervan historisch verklaarbare onduidelijkheden de oorzaak.[1] Dat geldt bijvoorbeeld voor de steeds oploeiende discussie ten aanzien van tbs-oplegging bij verdachten die weigeren mee te werken aan het gedragskundig onderzoek. Mede door een uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) is in die discussie iets meer duidelijkheid verschaft.[2] Een discussie die kan wedijveren met die over de weigeraar is die over de vraag of de tbs wordt opgelegd ten aanzien van een 'gewelddelict'. Op dit punt kreeg Nederland zelfs een veroordeling van het EHRM in de zaak *Van der Velden*. [3] Dat daarmee het pleit niet is beslecht en de discussie voortgaat, wordt onder meer in de onderhavige zaak bewezen. Sterker nog, na *Van der Velden* heeft de discussie zich verlegd naar een ander – namelijk het juiste – speelveld waar die grotendeels opnieuw wordt gevoerd. Dat de discussie zich tot voor kort heeft afgespeeld op het verkeerde speelveld vraagt enige uitleg.

2. De kwestie van het 'gewelddelict' hangt samen met de eindeloze discussie over de onbepaalde duur van de tbs-maatregel. Al voor de terbeschikkingstelling van de regering werd ingevoerd in 1928 was de onbepaalde duur van de maatregel namelijk een punt van discussie en dat is nooit meer opgehouden. In 1906 noemde de toonaangevende jurist G.A. van Hamel – toen voorvechter van de moderne strafrechtstheorie en sanctionering naar gevaarlijkheid – immers al twee blijvende tegengestelde argumenten: een prikkel tot behandeling plus waarborg dat men niet langer opgesloten blijft dan nodig ter verbetering versus het pijnlijke van de onzekerheid. Hij onderscheidde onder andere maatregelen ter onschadelijkmaking en ter genezing/verbetering en stelde voor de laatste categorie een eindgrens van tien jaar voor.[4] Toch werd de tbs voor onbepaalde tijd ingevoerd in 1928. Vanaf de antiautoritaire jaren zestig van de vorige eeuw werd met name de mogelijk lange duur van de terbeschikkingstelling bij relatief lichte vergrijpen – zoals vermogensdelicten – steeds meer een steen des aanstoets. Het pleidooi voor algehele maximering van de maatregel werd

uiteindelijk verworpen, omdat zij niet zou stroken met het ‘medische’ karakter van de maatregel. Het compromis was selectieve maximering. Zowel voor de voorwaardelijke variant als de dwangverpleging voor niet-gewelddelinquenten werd uiteindelijk, bij herzieningswetgeving ingevoerd in 1988, een maximumduur van vier jaar vastgesteld. Wat de tbs-regeling met de maximering won aan rechtsbeschermende legitimatie, verloor zij aan dogmatische zuiverheid en praktisch nut. In de praktijk bleek het effect immers vaak dat de gemaximeerd terbeschikkinggestelde niet meewerkte aan behandeling en die vier jaar uitzat. De oplossing voor een als problematisch ervaren situatie riep dus meteen weer een probleem op en daarbij zou het niet blijven.

3. Het criterium voor tbs van onbepaalde duur (niet-maximering) was sinds 1988 dus oplegging voor een ‘gewelddsmisdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor een of meer personen’ uit artikel 38e lid 1 (oud) Sr. In de praktijk kwam de kwestie op het bord van de tbs-verlengingsrechter die moest beslissen of verder verlengd kon worden over de vierjaarstermijn heen en dus ook moest vaststellen of de tbs was opgelegd naar aanleiding van een gewelddsmisdrijf. Dat gaf bijvoorbeeld problemen bij bepaalde seksuele delicten, met name ontucht. De feitelijke handeling kon daarbij geweldloos zijn, maar dat strookte niet met veranderde opvattingen ten aanzien van ‘de vrijheid tot sexuele zelfbeschikking’, zoals in de nota-TBS uit 1991 werd gesteld.[5] Zo werd het uitgangspunt de onaantastbaarheid van het menselijk lichaam, dat ook sinds 1983 in artikel 11 Grondwet benoemd werd. De nieuwe formulering van ‘geweldddelict’ werd via reparatiewetgeving in 1994 dan ook: ‘misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen’. Vanuit het oogpunt van voorzienbaarheid werd, zowel voor rechter als verdachte, meteen een tweede voorstel uit genoemde nota tot wet gemaakt. Een speciale motiveringsplicht voor de opleggende rechter of de tbs al dan niet is opgelegd naar aanleiding van een gewelddsmisdrijf (artikel 359 lid 7 Sv), zelfs op straffe van nietigheid (lid 8).[6] Zo zou iedereen weten waar die aan toe was en waren er nog twee andere voordelen: de verlengingsrechter hoefde niet ook nog eens naar de bewijsmiddelen in de strafzaak te kijken en zo dubbel werk doen, en zo kon de beslissing tot wel of niet oplegging voor onbepaalde duur inzet van rechtsmiddelen worden tot en met de cassatie.[7] Immers, tegen tbs-verlenging is alleen beroep mogelijk bij de Penitentiaire Kamer van het Hof Arnhem, maar geen cassatie. Althans, cassatie in het belang der wet kan dan wel. Dat werd uiteindelijk nodig na *Van der Velden*, omdat de discussie zich ondanks de vrij duidelijke wetswijziging niet verplaatst had naar het juiste speelveld.

4. Wat bleek namelijk? Rechters hielden zich niet aan het motiveringsvereiste zonder dat door hogere rechters nietigheid werd uitgesproken en zo bleef de kwestie op het bord van de verlengingsrechter liggen. En als men zich niet aan de eigen regels houdt, heeft men bij het

EHRM uiteindelijk geen goed verhaal. In de zaak *Van der Velden* bepaalde het Hof in 2012 dat als de strafrechter verzuimt de specifieke motivering te geven de verlengingsrechter niet diens 'own view' daarvoor in de plaats mag stellen.[8] Daarmee dreigde even dat alle terbeschikkinggestelden bij wie in het vonnis niet aan het motiveringsvereiste was voldaan vrij zouden kunnen komen. Al snel wees de Penitentiare Kamer een arrest waarin gesteld werd dat men niet meer mocht interpreteren, maar dat van enige interpretatie van de bedoeling van de opleggende strafrechter geen sprake was indien blijkens de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, door eenieder zonder meer als evident kan worden vastgesteld dat sprake is van een 'geweldsmisdrijf'. [9] Bijvoorbeeld een moordenaar of een ontuchtpleger kan niet zeggen dat voor hem onvoorzienbaar was dat hij tbs kreeg voor een 'geweldsmisdrijf'. Maar dat vond men bij het Openbaar Ministerie een te enge afbakening, want daarmee zouden meer dan honderd terbeschikkinggestelden die een delict gepleegd hadden dat niet 'evident' een geweldsmisdrijf was mogelijk vrij moeten komen. Er werd dus tegen deze uitspraak cassatie in het belang der wet ingesteld. De Hoge Raad oordeelde dat de opvatting van het hof dat het niet aan de verlengingsrechter is 'door interpretatie van de uitspraak van de opleggingsrechter' alsnog vast te stellen of de tbs al dan niet is opgelegd ter zake van een geweldsmisdrijf, geen steun vindt in *Van der Velden* en overigens ook niet als juist kan worden aanvaard. De Hoge Raad meende dat daarvoor ook andere dan in de einduitspraak vermelde gegevens, bijvoorbeeld het verhandelde ter terechtzitting van de opleggingsrechter zoals blijkt uit het daarvan opgemaakte proces-verbaal of andere processtukken waarover de opleggingsrechter beschikte, kunnen worden gebruikt om het oordeel dat sprake was van een geweldsmisdrijf besloten te achten in de einduitspraak van de opleggingsrechter. In nieuwere jurisprudentie van het EHRM lijkt de ruime uitleg van de Hoge Raad te worden aanvaard, al is er nog niet echt een zaak van een niet-evident geweldsmisdrijf beoordeeld.[10] De schade is geminimaliseerd. De hele episode heeft wel tot gevolg gehad dat nu voor iedereen helder is dat de tbs-opleggende rechter diens taak niet moet verzuimen. En zo heeft nu de Hoge Raad eindelijk de taak van de Penitentiare Kamer overgenomen als vormer van standaardjurisprudentie op dit punt. In de onderhavige zaak levert dat zowel een formele standaard als ook een materiële standaard ten aanzien van deze kwestie op.

5. De materiële standaard betreft de rechtsvraag wanneer een misdrijf valt onder het criterium dat het 'gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen'. In de praktijk van de verlengingsrechtspraak werd, toen er tussen 1988 en 1994 nog 'geweldsmisdrijf' voor stond, de zinsnede zo geïnterpreteerd dat die ook delicten omvatte waaraan misschien niet in de wettelijke delictomschrijving, maar wel feitelijk een geweldselement kleefte.[11] Dan is het afhankelijk van de omstandigheden van het geval. De

jurisprudentie heeft zich vooral ontwikkeld aan de hand van het delict 'bedreiging'. Een bedreiging die slechts verbaal of schriftelijk was en die niet op de een of andere wijze nader is ondersteund en waarvan ook niet aannemelijk is geworden dat die bedreiging ook daadwerkelijk ten uitvoer gelegd zou kunnen worden, werd niet als geweldsdelict aangemerkt.[12] Later heeft de Penitentiare Kamer toch gemeend een beperktere uitleg te moeten geven aan het begrip van verbale bedreiging, door de aannemelijkheid als een te weinig objectief criterium af te wijzen.[13] Maar dit heeft de Hoge Raad eveneens teruggedraaid in de cassatie na *Van der Velden*, zodat de aannemelijkheid toch wel degelijk een rol mag spelen in de beoordeling.[14] Ook bij misdrijven als belaging (stalking), brandstichting en verboden wapenbezit spelen de omstandigheden van het geval een rol. Voor enkel vuurwapenbezit bleek de combinatie met een aanwezig geacht risico dat het vuurwapen in de toekomst gebruikt ging worden voldoende om aan te nemen dat het om een geweldsmisdrijf ging.[15] In casu gaat het om een 'hands-off' zedendelict, bezit en verspreiding van kinderporno. Uiteraard is door de wetswijziging van 1994 duidelijk dat alle 'hands-on' zedendelicten onder het criterium vallen, maar juist omdat in de praktijk ook bij delicten omtrent kinderporno een lange gedwongen behandeling aangewezen kan zijn, wordt er soms behoefte gevoeld aan ongemaximeerde terbeschikkingstelling in dergelijke gevallen. In een andere zaak uit 2009 is bijvoorbeeld expliciet een ongemaximeerde terbeschikkingstelling voor het bezit en vervaardigen van kinderporno opgelegd (en verboden wapenbezit). Het 'geweldselement' wordt in de zaak uit 2009 niet specifiek gemotiveerd ten aanzien van eventuele maximering, maar bij de motivering van de tbs-oplegging zelf in reactie op het verweer dat dit bij 'hands-off' zedendelicten doorgaans niet wordt gedaan, wordt gewezen op het in stand houden van misbruik van kinderen door het bezit, terwijl de verdachte bij het vervaardigen door foto's te nemen van (secundaire) geslachtsdelen toch ook inbreuk maakt op de lichamelijke integriteit van slachtoffers, en ook heeft de verdachte een van zijn slachtoffers bij het vervaardigen van de kinderporno gemasseerd en haar borsten aangeraakt, al wordt hij niet voor ontucht veroordeeld.[16] Hoewel daar geen nadruk op wordt gelegd, is die laatste feitelijkheid van het aanraken van de borsten in deze context mogelijk niet van belang ontbloot. In de onderhavige zaak heeft het Hof Arnhem-Leeuwarden voor het enkele bezit en verspreiden van kinderporno betoogt dat sprake is van een geweldsmisdrijf via het argument van 'het in stand houden van de markt voor kinderporno, waarvoor feitelijk en daadwerkelijk kindermisbruik een noodzakelijk gegeven en vereiste is. Door het bezit en verspreiden van kinderporno blijven vele slachtoffers voor onbepaalde duur op een beschamende manier op internet staan en op die manier blijven zij slachtoffer van eerder begane gedragingen. Hiermee wordt door het bezit en verspreiden van kinderporno bijgedragen aan de ernstige inbreuk die is gemaakt op de lichamelijke integriteit van de desbetreffende minderjarigen.' De Hoge Raad vindt dit oordeel onbegrijpelijk, omdat het hof geen feiten of omstandigheden heeft

vastgesteld die als geweldselement kunnen worden gezien en de misdrijven in casu zelf niet zonder meer kunnen worden gekenmerkt als misdrijven die dergelijke gedragingen omvatten. Dat laatste was al eerder als standaard vastgesteld, waar ook naar verwezen wordt.[17] De bezitter van kinderporno wordt in het algemeen kennelijk niet medeverantwoordelijk gehouden voor het fysieke misbruik dat aan de plaatjes ten grondslag kan liggen, terwijl de strafbaarheid van dat bezit op zich daar wel op steunt. In de zaak waar voor het eerst deze standaard werd aangelegd ten aanzien van bezit van kinderporno als ‘geweldsmisdrijf’ ging het echter niet om gemaximeerde tbs, maar of een proeftijd van tien jaar opgelegd kon worden bij een (deels) voorwaardelijke straf (artikel 14b lid 2 Sr). Het bewuste criterium voor geweldsmisdrijf is in die regeling van de mogelijkheid van langere proeftijd herhaalt. In de conclusie bij het arrest van 28 maart 2007 laat advocaat-generaal Hofstee zien dat in lagere rechtspraak veel tegenstrijdige beslissingen worden genomen ten aanzien van bezit van kinderporno als (geen) geweldsmisdrijf. In de *NJ*-noot bij dat arrest somt Keulen op in hoeveel nieuwe regelingen dit voor discussie vatbare criterium is overgenomen. Deze standaard is echter al eerder gegeven door de Penitentiare Kamer ten aanzien van tbs-verlenging, zowel voor bezit en verspreiden van kinderporno als voor een gewoonte maken van het bezit van kinderporno.[18] De standaard wordt hier dus niet gevormd, maar op het juiste speelveld bevestigd.

6. De formele standaard, die in onderhavig arrest wordt gezet, is wel nieuw. Het betreft de vraag of niet ook voor tbs met voorwaarden het motiveringsvereiste zou moeten gelden dat de tbs wordt opgelegd voor een ‘geweldsmisdrijf’. Immers, anders zou de rechter die de tbs met voorwaarden – bijvoorbeeld bij overtreding daarvan – omzet in tbs met dwangverpleging voor eenzelfde interpretatievraag staan als de verlengingsrechter lang stond. Over het verschil tussen omzettingsrechter en verlengingsrechter, zie Mevis in zijn *NJ*-noot bij onderhavig arrest. In de genoemde cassatie na *Van der Velden* is het motiveringsvereiste nadrukkelijk niet van toepassing verklaard op de situatie van oplegging van tbs met voorwaarden. Maar ‘thans’, zo vindt de Hoge Raad, moet evenwel worden aanvaard dat in die situatie ‘eenzelfde motiveringsvoorschrift’ geldt. Dat strookt niet met de letter van de wet maar wel met de strekking ervan, gezien de wetsgeschiedenis, te weten het belang van de rechtszekerheid en de rechtspositie van de terbeschikkinggestelde. Voor die voorzienbaarheid is vooral de motivering *dat* sprake is van een geweldsmisdrijf van belang en zo staat het ook in de wet, maar dat oordeel moet wel begrijpelijk zijn, zoals dat in casu niet was. Ook bedreiging en belaging zijn niet zonder meer geweldsmisdrijven en vragen om aanvullende motivering.[19] En voorbereidingshandelingen voor een terroristische aanslag eerst expliciet een geweldsmisdrijf noemen en vervolgens de tbs expliciet maximeren, zoals het Hof Den Haag onlangs deed, is wat mij betreft ook onbegrijpelijk.[20]

7. In de balans tussen rechtshandhaving en rechtsbescherming leunt de Hoge Raad hier zowel ten aanzien van de materiële standaard als de formele standaard richting de rechtsbescherming. Dat is wel vaker, maar zeker ten aanzien van de gemaximeerde tbs getuige de cassatie in belang der wet na *Van der Velden*, anders geweest. Vrij recent lag ook nog de vraag voor of een culpoos delict (artikel 6 WVV) als geweldsmisdrijf was aan te merken. Uiteraard is 'letsel door schuld' naar de letter als geweld te beschouwen, maar advocaat-generaal Vellinga had daar nu juist geconcludeerd uit oogpunt van de rechtsbescherming bij twijfel de gunstigste bepaling te kiezen en dus geen ongemaximeerde tbs op te leggen.[21] Die twijfel is ontstaan door alle wijzigingen in de regelgeving. In de memorie van toelichting bij de wijziging van 1988 stonden een aantal misdrijven opgesomd die wel of niet als geweldsmisdrijf waren aan te merken, maar die opsomming is door de wijziging van 1994 alweer achterhaald. In dat oorspronkelijke lijstje stonden alleen maar doleuze delicten, vandaar. Nu de wetgever dit geweldscriterium in steeds weer nieuwe wetgeving herhaald, zou het goed zijn om in de motivering daarbij een actueel lijstje op te schrijven. Toch houd je dan het probleem van het feitelijk geweldselement. Wat mij betreft wordt het criterium iets te gemakkelijk gekopieerd zonder zich van de problemen te vergewissen. In mijn proefschrift heb ik geadviseerd om, in lijn met buitenlandse regelingen, ook psychisch geweld daaronder te laten vallen.[22] Dat was mede bedoeld om maximering van de tbs met dwangverpleging überhaupt af te schaffen en het geweldscriterium voor elke tbs-oplegging te eisen, vanuit een meer actuele visie op proportionele vrijheidsbeneming en dus rechtsbescherming. Delicten als bedreiging en belaging zouden er dan onder kunnen vallen, waarbij de verlengingsrechter toch op proportionaliteit van de duur van de vrijheidsbeneming toetst. De maximering geeft immers nu ook aan de achterkant problemen in combinatie met de eis van ten minste één jaar voorwaardelijke beëindiging. Thans wordt vanuit de advocatuur juist weer voor meer maximering gepleit, maar vooral om de tbs aantrekkelijker te maken en zo de problematiek van verdachten die weigeren mee te werken aan gedragskundige rapportage te verminderen.[23] Afschaffing van maximering zou de wetgever wellicht vanuit het oogpunt van rechtshandhaving ook wel willen, maar hij zou zichzelf ongeloofwaardig maken nu juist de maximering bij bijvoorbeeld bezit van kinderporno als argument is gebruikt om de maatregel van langdurig toezicht in te voeren.[24] Over de eindeloze duur van beneming en beperking van vrijheid zullen en moeten we ook eindeloos blijven discussiëren.

[1] M.J.F. van der Wolf, *TBS – veroordeeld tot vooroordeel. Een visie na analyse van historische fundamentele van recente knelpunten, het systeem en buitenlandse alternatieven* (diss. Rotterdam), Oosterwijk: Wolf Legal Publishers 2012.

[2] EHRM 3 maart 2015, 73560/12 (*Constancia/Nederland*).

[3] EHRM 31 juli 2012, 21203/10 (*Van der Velden/Nederland*).

[4] G.A. van Hamel, 'Zijn in de wetgeving bijzondere maatregelen te verordenen ten aanzien van personen die strafbare feiten begaan en zich bevinden op de grens van krankzinnigheid en geestelijke gezondheid (z.g.n. grensgevallen, minderwaardigen, minder toerekenbaren)?' (Praeadvies), *Handelingen der Nederlandsche Juristenvereniging* 1906, p. 199-240.

[5] Ministerie van Justitie, *TBS, een bijzondere maatregel. De concurrentie tussen beveliging, behandeling en bescherming van de rechtspositie*, Den Haag: Staatsuitgeverij 1991.

[6] *Staatsblad* 1994, 13 en 14.

[7] *Kamerstukken II* 1992/93, 22909, 3, p. 9.

[8] EHRM 31 juli 2012, 21203/10, onder 33 (*Van der Velden/Nederland*).

[9] Hof Arnhem 1 oktober 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BX8788.

[10] EHRM 2 december 2014, 60345/13 (*V e.a./Nederland*). In weer een volgende zaak (EHRM 13 november 2014, 40060/13 (*Ahachak e.a./Nederland*)) was duidelijk sprake van geweldsdelicten zonder specificatie door de opleggingsrechter, maar zij waren door het te laat (meer dan zes maanden na de bewuste verlenging) indienen van een klacht niet-ontvankelijk.

[11] Hof Arnhem 7 mei 1990, *NJ* 1991/773 en Hof Arnhem 27 september 1993, *NJ* 1994/164.

[12] Hof Arnhem 1 maart 1999, *NJ* 2000/74. Hof Arnhem 28 maart 2006, ECLI:NL:GHARN:2006:AV7419: aannemelijkheid is genoeg.

[13] Hof Arnhem 30 mei 2011, ECLI:NL:GHARN:2011:BQ6616. Criterium bevestigd in: Hof Arnhem 30 juni 2011, ECLI:NL:GHARN:2011:BR1161.

[14] HR 12 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY8434.

[15] Hof Den Haag 9 februari 2005, ECLI:NL:GHSGR:2005:AS5545.

[16] Rb. Rotterdam 9 december 2009, ECLI:NL:RBROT:2009:BK6022. In hoger beroep in stand gelaten. Hof Den Haag 2 april 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BW0675: wel gemotiveerd dat het 'geweldsmisdrijf' is, maar zonder nadere motivering waarom. Die geweldsargumentatie wordt dan juist gebruikt ter onderbouwing van tbs op zich.

[17] HR 28 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:524.

[18] Resp. Hof Arnhem-Leeuwarden 27 maart 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:2865 en Hof Arnhem 7 mei 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BW6021, waarnaar ook Rb. Almelo 29 mei 2012, ECLI:NL:RBALM:2012:BW6819 verwijst.

[19] HR 27 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:443.

[20] Hof Den Haag 18 april 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:815.

[21] HR 21 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1240.

[22] M.J.F. van der Wolf, *TBS – veroordeeld tot vooroordeel. Een visie na analyse van historische fundamenteen van recente knelpunten, het systeem en buitenlandse alternatieven* (diss. Rotterdam), Oosterwijk: Wolf Legal Publishers 2012.

[23] J. Liefstink & A. Ytsma, 'Tbs met einddatum zorgt voor minder tbs-weigeraars', *NRC* 10 januari 2018.

[24] Zie M.J.F. van der Wolf & S. Struijk, '(Levens)lang toezicht als zelfstandige maatregel: wordt nu echt de Rubicon overgestoken?', *Sancties* 2014, p. 368-378.

RECHTSPRAAK

Falende klachten over de motivering van het bewezenverklaarde opzet en medeplegen van doodslag.

De middelen klagen onder meer over de motivering van het bewezenverklaarde opzet en medeplegen.

In de arresten HR 2 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3474, NJ 2015/390, HR 24 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:718, NJ 2015/395 en HR 5 juli 2016, ECLI:NL:HR:2016:1316, NJ 2016/411 heeft de Hoge Raad enige algemene overwegingen over het medeplegen gegeven, in het bijzonder gericht op de afbakening tussen medeplegen en medeplichtigheid. Voor de kwalificatie medeplegen is vereist dat sprake is van nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is slechts gerechtvaardigd als de bewezenverklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is. Een en ander brengt mee dat indien het ten laste gelegde medeplegen in de kern niet bestaat uit een gezamenlijke uitvoering, maar uit gedragingen die met medeplichtigheid in verband plegen te worden gebracht (zoals het verstrekken van inlichtingen, op de uitkijk staan, helpen bij de vlucht), op de rechter de taak rust om in het geval dat hij toch tot een bewezenverklaring van het medeplegen komt, in de bewijsvoering – dus in de bewijsmiddelen en zo nodig in een afzonderlijke bewijsoverweging – dat medeplegen nauwkeurig te motiveren. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip.

De vraag of aan de bovenstaande eisen is voldaan, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van het concrete geval. Daarbij kan van belang zijn in hoeverre de concrete omstandigheden van het geval door de rechter kunnen worden vastgesteld, in welk verband de procesopstelling van de verdachte een rol kan spelen.

De omstandigheid dat de verdachte weigert een verklaring af te leggen of een bepaalde vraag te beantwoorden kan op zichzelf, mede gelet op het bepaalde in artikel 29 lid 1 Sv, niet tot het

bewijs bijdragen. Dat brengt echter niet mee dat de rechter, indien de verdachte voor zo'n omstandigheid die op zichzelf of in samenhang met de verdere inhoud van de bewijsmiddelen beschouwd redengevend kan worden geacht voor het bewijs van het aan hem ten laste gelegde feit, geen aannemelijke, die redengevendheid ontzenuwende, verklaring heeft gegeven, zulks niet in zijn overwegingen omtrent het gebezigde bewijsmateriaal zou mogen betrekken (vgl. HR 3 juni 1997, ECLI:NL:HR:1997:ZD0733, NJ 1997/584).

Blijkens de bewijsvoering heeft het hof onder meer vastgesteld dat de verdachte en zijn mededader [medeverdachte] rond 18.30 uur met het latere slachtoffer [slachtoffer] zijn gaan rijden, dat [slachtoffer] op dat moment nog niets mankeerde, dat zij urenlang hebben rondgereden, dat [slachtoffer] om ongeveer 23.00 uur in het water is geraakt en uiterlijk enkele minuten daarna is overleden, dat toen sprake was van letsel bij [slachtoffer] als gevolg van drie forse geweldsinwerkingen op drie verschillende plaatsen op zijn lichaam (ribben links, ribben rechts, hals), dat [slachtoffer] maximaal een uur na het toebrengen van het halsletsel is overleden en dat hetzij dit halsletsel, hetzij verdrinking, of een combinatie van beide heeft geleid tot de dood van [slachtoffer]. Uit de vastgestelde gang van zaken heeft het hof voorts afgeleid dat de verdachte en [medeverdachte] steeds samen zijn gebleven, dat zij aanwezig waren op de plaats waar en het moment waarop het letsel aan [slachtoffer] is toegebracht en daarvan wetenschap hebben gehad, dat zij nadat het letsel is toegebracht verder zijn gereden en [slachtoffer] of zijn dode lichaam naar de Weespertrekvaart hebben gebracht, dat [medeverdachte] [slachtoffer] of zijn dode lichaam – terwijl [slachtoffer] zich (half) in het water bevond – heeft losgelaten in het bijzijn van de verdachte, en dat de verdachte en [medeverdachte] [slachtoffer] daar vervolgens in het water hebben achtergelaten en zijn weggereden. Daarbij heeft het hof in aanmerking genomen dat het dossier geen enkel aanknopingspunt biedt voor betrokkenheid van derden. Ten slotte heeft het hof geoordeeld dat de verdachte met betrekking tot deze voor het bewijs redengevende en voor de verdachte in hoge mate belastende omstandigheden niet een aannemelijke verklaring heeft gegeven waaruit een andere toedracht naar voren komt.

Op basis van dit een en ander geven de oordelen van het hof dat de verdachte opzet had op de dood van [slachtoffer] zoals is bewezenverklaard en dat sprake is geweest van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking tussen de verdachte en [medeverdachte], niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Voorts zijn deze oordelen toereikend gemotiveerd. Daarbij is onjuist noch onbegrijpelijk dat het hof in aanmerking heeft genomen dat de verdachte geen aannemelijke verklaring heeft gegeven die de redengevendheid voor het bewijs van de door het hof vastgestelde omstandigheden kon ontzenuwen.

In zoverre falen de middelen.

De verdachte bevindt zich in voorlopige hechtenis. De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan zestien maanden zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van negen jaren.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze acht jaren en tien maanden beloopt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:796

Zaaknummer: 16/06307

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: B.Th. Nooitgedagt

Wetsartikelen: 287 Sr en 47 Sr

RECHTSPRAAK

Falende klacht over de toepassing van meerdaadse samenloop.

Advocaat-generaal B.F. Keulen heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest wat betreft de beslissing tot het aannemen van meerdaadse samenloop en de strafoplegging, in welke vernietiging niet is begrepen de opgelegde schadevergoedingsmaatregel, tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Den Haag opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en tot verwerping van het beroep voor het overige.

Het middel klaagt dat het hof met betrekking tot het onder 1 en 2 bewezenverklaarde ten onrechte artikel 57 Sr en niet artikel 55 lid 1 Sr heeft toegepast.

De bestreden uitspraak houdt niet in dat het hof artikel 55 lid 1 Sr (eendaadse samenloop) of artikel 56 lid 1 Sr (voortgezette handeling) heeft toegepast, zodat het er in cassatie voor moet worden gehouden dat dit niet is gebeurd.

In zijn arresten van 20 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1111 tot en met ECLI:NL:HR:2017:1115, heeft de Hoge Raad enige algemene overwegingen over de eendaadse samenloop en de voortgezette handeling gegeven. De overwegingen uit voornoemde arresten laten zich op hoofdlijnen als volgt samenvatten.

De eendaadse samenloop en de voortgezette handeling vervullen een wezenlijke functie bij het voorkomen van onevenredige aansprakelijkheid en bestraffing in geval van gelijktijdige berechting van sterk samenhangende strafbare feiten.

Voor de eendaadse samenloop komt het vooral aan op de vraag of de bewezenverklaarde gedragingen in die mate een samenhangend, zich min of meer op dezelfde tijd en plaats afspelend feitencomplex opleveren dat de verdachte daarvan (in wezen) één verwijt wordt gemaakt. Voor de voortgezette handeling komt het erop aan of de verschillende bewezenverklaarde, elkaar in de tijd opvolgende gedragingen (ook met betrekking tot het 'wilsbesluit') zo nauw met elkaar samenhangen dat de verdachte daarvan (in wezen) één verwijt wordt gemaakt.

Het toepassingsbereik van deze regelingen is ruimer dan wellicht kon worden afgeleid uit eerdere rechtspraak waarin vooral de verschillen in de strekking van de betrokken strafbepalingen centraal stonden. Die ruimte voor eendaadse samenloop en voortgezette handeling vindt mede steun in het vooral met artikel 55 lid 1 Sr verwante artikel 68 Sr dat ook dubbele bestraffing wil voorkomen. Ook in dat verband is immers bij de beantwoording van de vraag of sprake is van 'hetzelfde feit' – naast de aan de orde zijnde gedraging van de verdachte – de juridische aard van de aan de orde zijnde feiten relevant, waarbij geen identieke strekking van de desbetreffende strafbepalingen is vereist, maar waarbij vooral van belang is of hun strekking niet wezenlijk uiteenloopt.

Wat betreft de kwalificatie van het bewezenverklaarde in geval van eendaadse samenloop is het in beginsel aan de feitenrechter om de vraag te beantwoorden of hij in geval van eendaadse samenloop het bewezenverklaarde enkelvoudig kwalificeert (onder de zwaarste strafbepaling) dan wel of hij meervoudig kwalificeert en vervolgens de zwaarste strafbepaling toepast bij de straftoemeting. Denkbaar is dat de feitenrechter, teneinde onevenredige aansprakelijkheid te voorkomen, een enkelvoudige kwalificatie aangewezen acht. Bij een voortgezette handeling ligt dat echter niet in de rede.

De Hoge Raad heeft in de hiervoor genoemde arresten tevens overwogen dat artikel 55 lid 1 Sr en artikel 56 Sr in zijn recente rechtspraak zelden aan de orde komen en dat daarbij een belangrijke rol speelt dat hierop betrekking hebbende klachten doorgaans van onvoldoende belang zijn om cassatie te rechtvaardigen omdat – kort gezegd – de opgelegde straf ver onder het strafmaximum ligt dat zou gelden als met de steller van het middel van eendaadse samenloop of voortgezette handeling zou worden uitgegaan. Vanwege het belang dat het thema heeft met name in feitelijke aanleg, heeft de Hoge Raad de onder 3.3.1 samengevat weergegeven opmerkingen gemaakt over de uitleg en de toepassing van voornoemde wetsbepalingen, met de kanttekening dat de zeer beperkte toetsing in cassatie niet zal veranderen.

In verband met die toetsing in cassatie is van belang dat artikel 55 lid 1 Sr en artikel 56 Sr weliswaar het in een concreet geval geldende strafmaximum (mede) bepalen, maar dat binnen de grenzen van dat strafmaximum de strafoplegging door uiteenlopende factoren wordt bepaald, waaronder de concrete ernst van het feit en de persoon van de verdachte. De feitenrechter is – binnen de grenzen van het ter zake geldende strafmaximum – vrij in de keuze van de straf en in de waardering van de factoren die hij daartoe van belang acht (vgl. HR 21 november 2006, ECLI:NL:HR:2006:AY7805). Dientengevolge brengt de enkele omstandigheid dat de rechter ten onrechte is uitgegaan van meerdaadse samenloop in plaats van eendaadse samenloop dan wel voortgezette handeling, nog niet met zich dat in die concrete zaak van onevenredige bestraffing sprake is. Een en ander laat onverlet dat de Hoge

Raad in cassatie aangevoerde klachten kan bespreken – ook zonder dat zulks leidt tot vernietiging en terugwijzing – met het oog op het aanduiden van de voor de feitenrechter bestaande ruimte tot toepassing van artikel 55 lid 1 Sr en artikel 56 Sr.

Het hof heeft gelet op de vermelding van artikel 57 Sr als toepasselijke wetsbepaling geoordeeld dat met betrekking tot het onder 1 en 2 bewezenverklarde sprake is van meerdaadse samenloop. De bewezenverklarde geweldshandelingen leveren evenwel een zich op dezelfde tijd en plaats afspelend feitencomplex op, terwijl de strekking van de betreffende strafbepalingen – te weten artikel 141 Sr en artikel 287 Sr – weliswaar enigszins uiteenloopt, maar niet dusdanig dat niet zou kunnen worden geoordeeld dat de verdachte van die handelingen (in wezen) één verwijt wordt gemaakt. Het oordeel van het hof is derhalve niet zonder meer begrijpelijk. Het middel is gegrond.

Nochtans leidt de gegrondheid van het middel niet tot vernietiging van de bestreden uitspraak. Dat berust op het volgende. De door het hof opgelegde gevangenisstraf van twintig maanden ligt ver onder het strafmaximum van tien jaren dat zou gelden als met de steller van het middel van eendaadse samenloop zou worden uitgegaan terwijl het hof, ook indien het bij de strafoplegging was uitgegaan van eendaadse samenloop van de bewezenverklarde feiten, bij de waardering van die feiten gewicht mocht toekennen aan de omstandigheid dat het geweld openlijk is gepleegd. De verdachte heeft dus onvoldoende belang bij cassatie.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:831

Zaaknummer: 16/03557

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 55 Sr en 57 Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klachten over de vordering van de benadeelde partij en de vervangende hechtenis, falende klacht omtrent de motivering als bedoeld in artikel 359 lid 3 Sv.

Het middel klaagt dat het hof ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd, heeft volstaan met een opsomming van bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 359 lid 3 Sv.

Artikel 359 lid 3 Sv moet aldus worden verstaan dat slechts kan worden volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen indien de verdachte het bewezenverklaarde duidelijk en ondubbelzinnig heeft bekend, tenzij sprake is van de aan het slot van die bepaling genoemde gevallen. De beantwoording van de vraag of de verdachte het bewezenverklaarde heeft bekend in de zin van genoemde bepaling, is mede afhankelijk van de – in cassatie slechts op zijn begrijpelijkheid te toetsen – uitleg door de feitenrechter van de door de verdachte afgelegde verklaring (vgl. HR 26 september 2006, ECLI:NL:HR:2006:AX5776, NJ 2006/542).

De enkele omstandigheid dat de ter terechtzitting in eerste aanleg afgelegde verklaring niet met zoveel woorden alle onderdelen van de bewezenverklaring bestrijkt, behoeft niet te betekenen dat de verdachte het bewezenverklaarde niet heeft bekend. Bij de beantwoording van de vraag of van een bekende verklaring sprake is, kan in het bijzonder van belang zijn of die verklaring tevens elementen bevat die de tenlastelegging op één of meer onderdelen bestrijden, alsmede welke procesopstelling de verdachte heeft gekozen, waarbij in verband met het voortbouwend appèl met name betekenis toekomt aan zijn procesopstelling in hoger beroep (vgl. HR 26 mei 2015, ECLI:NL:HR:2015:1342, NJ 2015/347).

Het oordeel van het hof dat de verdachte het bewezenverklaarde heeft bekend in de zin van artikel 359 lid 3 tweede volzin Sv is gelet op het voorgaande niet onbegrijpelijk, mede in aanmerking genomen de hiervoor weergegeven inhoud van het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep van 16 februari 2016 waaruit blijkt dat de verdediging de door de rechtbank gebezigde bewijsvoering niet heeft bestreden, dat de raadsman de verklaring van de verdachte inzake [A] heeft aangeduid als een bekende verklaring en dat ook de verdachte heeft verklaard slechts in beroep te zijn gekomen vanwege de veroordeling voor het onder 2 ten laste gelegde, waarvan het hof de verdachte heeft vrijgesproken.

Het middel kan niet tot cassatie leiden.

Het middel klaagt over de beslissingen met betrekking tot de vordering van de benadeelde partij 'de erven van [betrokkene 1]'.

Voor zover het hof heeft geoordeeld dat de door de erfgenamen [betrokkene 2] en [betrokkene 3] ingediende vordering moet worden aangemerkt als een vordering tot schadevergoeding van de erflater, heeft het hof miskend dat artikel 51f lid 1 Sv inhoudt dat enkel degene die rechtstreeks schade heeft geleden door een strafbaar feit zich ter zake van zijn vordering tot schadevergoeding als benadeelde partij kan voegen in het strafproces.

Voor zover het hof heeft geoordeeld dat [betrokkene 2] en [betrokkene 3] als erfgenamen hun onder algemene titel verkregen vordering hebben ingediend, heeft het Hhf miskend dat artikel 51f Sv niet de mogelijkheid opent dat erfgenamen zich in het strafproces voegen na het overlijden van het slachtoffer, behoudens in het zich hier niet voordoende geval dat het slachtoffer ten gevolge van het ten laste van de verdachte bewezenverklarde is overleden (vgl. HR 19 april 2005, ECLI:NL:HR:2005:AS9225, *NJ* 2007/510, r.o. 4.5).

Een en ander brengt mee dat het hof de benadeelde partij 'de erven van [betrokkene 1]' niet-ontvankelijk had dienen te verklaren in haar vordering.

Het middel is terecht voorgesteld. De Hoge Raad zal 'de erven van [betrokkene 1]' niet-ontvankelijk verklaren in hun vordering als benadeelde partij.

Opmerking verdient nog dat de omstandigheid dat de in artikel 51f lid 1 Sv bedoelde persoon ('degene die rechtstreeks schade heeft geleden door een strafbaar feit') is overleden, niet eraan in de weg staat dat de rechter de in artikel 36f lid 1 Sr bedoelde schadevergoedingsmaatregel oplegt 'ten behoeve van het slachtoffer'. Immers, de in het tweede lid van artikel 36f Sr bedoelde aansprakelijkheid van de verdachte jegens het slachtoffer gaat door diens overlijden niet teloor (vgl. HR 13 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL9105, *NJ* 2011/259, r.o. 2.7).

Het middel klaagt dat het hof aan de opgelegde schadevergoedingsmaatregelen in totaal meer vervangende hechtenis heeft verbonden dan wettelijk is toegestaan.

Ingevolge artikel 36f lid 5 Sr in verbinding met artikel 24c lid 1 Sr dient de rechter bij het opleggen van de verplichting tot betaling aan de Staat van een som gelds ten behoeve van het slachtoffer voor het geval dat noch volledige betaling noch volledig verhaal van het verschuldigde bedrag volgt, te bevelen dat vervangende hechtenis zal worden toegepast. Die vervangende hechtenis mag in een geval als het onderhavige waarin sprake is van samenloop als bedoeld in artikel 57 Sr, op grond van artikel 60a Sr in verbinding met artikel 24c lid 3 Sr

ten hoogste een jaar bedragen.

Het middel is terecht voorgesteld. De Hoge Raad zal zelf de duur van de vervangende hechtenis verminderen in die zin dat is voldaan aan het wettelijk bepaalde maximum van een jaar, met herstel van de kennelijke verschrijving dat in plaats van [betrokkene 1] is bedoeld [betrokkene 12].

De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van veertien maanden.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, de beslissing op de vordering van de benadeelde partij 'de erven van [betrokkene 1]' en de bij de aan de verdachte opgelegde verplichtingen tot betaling aan de Staat bevolen vervangende hechtenis, vermindert de duur van de opgelegde gevangenisstraf in die zin dat deze dertien maanden en een week belooft, verklaart 'de erven van [betrokkene 1]' niet-ontvankelijk in hun vordering als benadeelde partij, bepaalt dat het aan de Staat te betalen bedrag van € 4.500, ten behoeve van [betrokkene 6] bij gebreke van betaling en verhaal wordt vervangen door tien dagen hechtenis, bepaalt dat het aan de Staat te betalen bedrag van € 19.556 ten behoeve van [betrokkene 5] bij gebreke van betaling en verhaal wordt vervangen door 43 dagen hechtenis, bepaalt dat het aan de Staat te betalen bedrag van € 23.690, ten behoeve van (de erven van) [betrokkene 1] bij gebreke van betaling en verhaal wordt vervangen door 52 dagen hechtenis, bepaalt dat het aan de Staat te betalen bedrag van € 4.889 ten behoeve van [betrokkene 11] bij gebreke van betaling en verhaal wordt vervangen door elf dagen hechtenis, bepaalt dat het aan de Staat te betalen bedrag van € 21.806 ten behoeve van [betrokkene 4] bij gebreke van betaling en verhaal wordt vervangen door 48 dagen hechtenis, bepaalt dat het aan de Staat te betalen bedrag van € 4.500 ten behoeve van [betrokkene 10] bij gebreke van betaling en verhaal wordt vervangen door tien dagen hechtenis, bepaalt dat het aan de Staat te betalen bedrag van € 32.000 ten behoeve van [betrokkene 8] bij gebreke van betaling en verhaal wordt vervangen door 71 dagen hechtenis, bepaalt dat het aan de Staat te betalen bedrag van € 45.643,75 ten behoeve van [betrokkene 13] bij gebreke van betaling en verhaal wordt vervangen door 101 dagen hechtenis, bepaalt dat het aan de Staat te betalen bedrag van € 9.000 ten behoeve van [betrokkene 7] bij gebreke van betaling en verhaal wordt vervangen door negentien dagen hechtenis en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:833

Zaaknummer: 16/01468

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: H.M.W. Daamen en J. Schepers

Wetsartikelen: 359 Sv, 51f Sv, 24c Sr, 36f Sr en 60a Sr

RECHTSPRAAK

Hoge Raad verklaart de officier van justitie alsnog niet-ontvankelijk in de vervolging wegens verjaring.

De plaatsvervangend advocaat-generaal D.J.M.W. Paridaens heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Bij inleidende dagvaarding is aan de verdachte – zakelijk weergegeven – ten laste gelegd wederspanningheid, gepleegd op of omstreeks 27 maart 2007. Het hof heeft het ten laste gelegde bewezenverklaard en de verdachte bij verstek veroordeeld tot een geldboete van € 260, subsidiair vijf dagen hechtenis.

Het hiervoor vermelde feit is bij artikel 180 Sr strafbaar gesteld als misdrijf waarop een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar is gesteld.

Bij de stukken van het geding bevindt zich een verstekmededeling van 8 januari 2009 betreffende de bestreden uitspraak. Uit de stukken van het geding blijkt niet dat gedurende zes jaren daaropvolgend enige daad van vervolging is verricht. De in artikel 70 lid 1 aanhef en onder 2° Sr bepaalde termijn van verjaring is dus verstreken, zodat het recht tot strafvordering is vervallen.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, behoudens voor zover daarbij het vonnis van de politierechter is vernietigd en verklaart de officier van justitie alsnog niet-ontvankelijk in de vervolging.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:781

Zaaknummer: 17/02679

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: M.C. Levy

Wetsartikelen: 70 Sr

RECHTSPRAAK

Falende klacht over het opzettelijk aanwezig hebben van hennep.

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring ten aanzien van het medeplegen van het opzettelijk aanwezig hebben van hennep niet uit de bewijsvoering kan worden afgeleid.

Het oordeel van het hof dat de verdachte de hennepplanten tezamen en in vereniging met een ander, haar echtgenoot, opzettelijk aanwezig heeft gehad, is gelet op hetgeen het hof blijkt de bewijsvoering heeft vastgesteld, niet onbegrijpelijk en is toereikend gemotiveerd, mede in aanmerking genomen dat de verdachte ter terechtzitting van het hof heeft verklaard dat zij wist dat er in de woonboot een hennepkwekerij was, haar echtgenoot eind 2012 het plan om een hennepkwekerij te beginnen van tevoren met haar heeft besproken en de verdachte met haar echtgenoot destijds in de echtelijke woonboot – die (mede) haar eigendom was – woonde.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:787

Zaaknummer: 16/05105

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: M.A. Krikke

Wetsartikelen: 3 Opiumwet

RECHTSPRAAK

Falende klacht over het bewezenverklaarde opzet.

Het middel klaagt over de bewezenverklaring van het onder 1 ten laste gelegde voor zover het hof heeft bewezenverklaard dat de verdachte opzettelijk heeft gehandeld.

Het middel berust kennelijk op de opvatting dat voor het opzettelijk begaan van de ten laste gelegde overtreding van een voorschrift gesteld bij artikel 13 lid 1 aanhef en onder a Flora- en Faunawet (oud) niet alleen is vereist dat de verdachte opzettelijk dieren behorende tot een beschermde diersoort als in die bepaling bedoeld onder zich had, maar ook dat zijn opzet erop was gericht dat hij (aldus) in strijd met die bepaling handelde en dat de in artikel 5 van voornoemd Besluit opgenomen uitzondering op het verbod van artikel 13 Flora- en Fraudewet (oud) niet van toepassing was. Die rechtsopvatting is onjuist. Het middel faalt in zoverre.

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden, omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Voorts doet de Hoge Raad uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Een en ander brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde taakstraf van 180 uren, subsidiair negentig dagen hechtenis.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft het aantal uren te verrichten taakstraf en de duur van de vervangende hechtenis, vermindert het aantal uren taakstraf en de duur van de vervangende hechtenis in die zin dat deze 171 uren, subsidiair 85 dagen hechtenis, bedragen en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:782

Zaaknummer: 16/00517

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: G.J.P.M. Mooren

Wetsartikelen: 2 WED

RECHTSPRAAK

Ingeval de rechter bij de beoordeling van een klaagschrift van de beslagene gericht tegen een ex artikel 94 Sv gelegd beslag beoordeelt of het belang van strafvordering het voortduren van het beslag vordert, dient de rechtbank in aanmerking te nemen dat het strafvorderlijk belang niet beperkt is tot het Nederlandse strafvorderlijk belang.

Het middel klaagt dat het oordeel van de rechtbank dat het beklag gegrond is, blijk geeft van een onjuiste rechtsopvatting, althans dat dit oordeel ontoereikend gemotiveerd is.

Ingeval de rechter bij de beoordeling van een klaagschrift van de beslagene gericht tegen een op de voet van artikel 94 Sv gelegd beslag beoordeelt of het belang van strafvordering het voortduren van het beslag vordert, dient de rechtbank in aanmerking te nemen dat het strafvorderlijk belang niet beperkt is tot het Nederlandse strafvorderlijk belang (vgl. HR 8 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:385, NJ 2016/164, r.o. 2.3.1).

Door haar oordeel, dat het strafvorderlijk belang zich niet verzet tegen teruggave van het geldbedrag aan de klager, alleen te baseren op de omstandigheid dat niet gesteld of gebleken is dat de klager verdachte is in een strafrechtelijk onderzoek in Nederland, heeft de rechtbank het voorgaande miskend.

Het middel is gegrond.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden beschikking en wijst de zaak terug naar de Rechtbank Zeeland-West-Brabant, zittingsplaats Breda, opdat de zaak op het bestaande klaagschrift opnieuw wordt behandeld en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:785

Zaaknummer: 17/05129

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en J.C.A.M. Claassens

Wetsartikelen: 94 Sv

RECHTSPRAAK

De Hoge Raad spreekt om redenen van doelmatigheid verdachte alsnog vrij van witwassen ter zake van de in de tenlastelegging vermelde Guess-horloges.

Advocaat-generaal T.N.B.M. Spronken heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat ter zake van de in beslag genomen Guess-horloges sprake is van witwassen.

Het hof heeft ten aanzien van – kort gezegd – de vraag of met betrekking tot een drietal in de onder 2.2.1 weergegeven bewezenverklaring vermelde Guess-horloges sprake is van witwassen, geoordeeld dat niet relevant is of die horloges zijn gekocht met geleend geld reeds omdat de terugbetaling van die gestelde lening ‘alleen maar [kan] plaatsvinden uit crimineel vermogen of inkomen’, zodat deze horloges ‘dan feitelijk [worden] betaald met geld van misdrijf afkomstig, waarmee aan het vereiste van witwassen is voldaan’. Aldus heeft het hof kennelijk geoordeeld dat, ook indien de drie Guess-horloges zijn gekocht met geleend geld dat niet afkomstig is uit enig misdrijf, deze horloges ten tijde van de verwerving niettemin (middellijk) afkomstig zijn uit misdrijf als bedoeld in artikel 42obis Sr. Dat oordeel getuigt van een onjuiste rechtsopvatting. De enkele omstandigheid dat een lening te zijner tijd zal worden afgelost met geld dat uit misdrijf afkomstig is, brengt immers niet met zich dat het voorwerp dat is verworven met dat geleende geld, kan worden aangemerkt als een voorwerp dat ‘uit enig misdrijf afkomstig’ is als bedoeld in artikel 42obis Sr (vgl. HR 28 oktober 2014, ECLI:NL:HR:2014:3046, NJ 2015/324).

Het middel is terecht voorgesteld. De Hoge Raad zal om redenen van doelmatigheid de verdachte alsnog vrijspreken van de onder 1 in de tenlastelegging vermelde drie Guess-horloges. Voor terugwijzing of verwijzing van de zaak voor een nieuwe behandeling bestaat onvoldoende grond, aangezien door deze vrijspraak de aard en de ernst van het bewezenverklaarde in zijn geheel beschouwd niet worden aangetast.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, doch uitsluitend voor zover in de zaak met parketnummer 02-984816-10 onder 1 is bewezenverklaard ‘en een Guess kastnummer [002]

en een Guess kastnummer [003] en een Guess kastnummer [004]', spreekt de verdachte vrij van voormelde onderdelen van het in de zaak met parketnummer 02-984816-10 onder 1 ten laste gelegde en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:793

Zaaknummer: 17/01650

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: J.J.J. van Rijsbergen

Wetsartikelen: 42obis Sr

RECHTSPRAAK

Hof heeft ten onrechte verstek verleend tegen de niet-verschenen verdachte.

Het middel klaagt dat het hof ten onrechte verstek heeft verleend tegen de niet-verschenen verdachte, aangezien deze ten tijde van de behandeling van zijn zaak ter terechtzitting in hoger beroep uit anderen hoofde was gedetineerd en hij niet vrijwillig afstand heeft gedaan van zijn recht om bij de behandeling van zijn zaak aanwezig te zijn.

Het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep van 19 oktober 2016 houdt in dat de verdachte aldaar niet is verschenen alsmede dat de raadvrouw van de verdachte heeft verklaard niet uitdrukkelijk door de verdachte te zijn gemachtigd de verdediging te voeren. Het houdt voorts in dat vervolgens verstek is verleend tegen de niet-verschenen verdachte, het onderzoek ter terechtzitting heeft plaatsgevonden en is gesloten.

Bij de op de voet van artikel 434 lid 1 Sv aan de Hoge Raad gezonden stukken bevindt zich een akte van uitreiking – gehecht aan het dubbel van de dagvaarding om te verschijnen op de terechtzitting in hoger beroep van 19 oktober 2016 – inhoudende dat die dagvaarding op 18 augustus 2016 in persoon aan de verdachte is uitgereikt.

Uitgangspunt is dat indien de dagvaarding van een verdachte aan een verdachte in persoon is uitgereikt en de verdachte noch een bepaaldelijk gevlmachtigde raadsman op de terechtzitting is verschenen, de rechter – behoudens duidelijke aanwijzingen van het tegendeel – kan uitgaan van het vermoeden dat de verdachte vrijwillig afstand heeft gedaan van zijn recht om in zijn tegenwoordigheid te worden berecht. Nochtans bestaat de mogelijkheid dat achteraf moet worden vastgesteld dat aan het recht van de verdachte om in zijn tegenwoordigheid te worden berecht, is tekortgedaan. Dit kan zich voordoen indien de verdachte, zoals naar moet worden aangenomen hier het geval is geweest, ten tijde van de behandeling van zijn zaak in verband met een andere strafzaak was gedetineerd zonder dat dit de rechter bekend was.

Uit de onder 2.2.3 vermelde stukken – aan de herkomst en betrouwbaarheid waarvan in redelijkheid niet hoeft te worden getwijfeld – moet worden afgeleid dat de verdachte ten

tijde van de behandeling van zijn strafzaak in hoger beroep in verband met een andere zaak was gedetineerd, zodat de beslissing van het hof om tegen de verdachte verstek te verlenen en het onderzoek ter terechtzitting voort te zetten, achteraf gezien onjuist was. Gelet op het grote belang van de verdachte om bij de behandeling van zijn zaak aanwezig te zijn brengt het vorenoverwogene mee dat de verdachte de mogelijkheid dient te hebben om zijn zaak alsnog in hoger beroep in zijn tegenwoordigheid te doen behandelen. Dit leidt ertoe dat het bestreden arrest moet worden vernietigd en dat de zaak moet worden teruggewezen opdat deze opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, voor zover aan zijn oordeel onderworpen en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:788

Zaaknummer: 16/05574

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: B. Kuppens

Wetsartikelen: 278 Sv

RECHTSPRAAK

Terechte klacht over de gegrondheid van het klaagschrift.

Het middel komt op tegen de gegrondverklaring van het klaagschrift. Het klaagt onder meer dat de rechtbank bij de beoordeling van de vraag of het belang van strafvordering zich verzet tegen teruggave van de in beslag genomen geldbedragen, is vooruitgelopen op de mogelijke uitkomst van een nog te voeren procedure in de hoofdzaak.

Op de gronden die zijn vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 3.2 en 3.3 is het middel terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden beschikking en wijst de zaak terug naar de Rechtbank Amsterdam, opdat de zaak op het bestaande klaagschrift opnieuw wordt behandeld en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:784

Zaaknummer: 17/03679

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: R. Jonkers

Wetsartikelen: 94 Sv

RECHTSPRAAK

Doorzendplicht wanneer raadsman stelbrief naar verkeerde instantie heeft gestuurd?

Het middel klaagt dat in hoger beroep het voorschrift van artikel 51 (oud) Sv, thans artikel 48 Sv niet is nageleefd, doordat is verzuimd een afschrift van de appèldagvaarding aan de raadsman van de verdachte te zenden.

De op de voet van artikel 434 lid 1 Sv aan de Hoge Raad gezonden stukken houden niets in waaruit kan volgen dat voor de behandeling van de zaak van de verdachte op 10 juni 2016 ter terechtzitting van het Gerechtshof Den Haag een afschrift van de dagvaarding in hoger beroep aan een voor de verdachte optredende raadsman is gezonden. Het moet er daarom voor worden gehouden dat dit niet is geschied. Blijkens het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep is aldaar noch de verdachte noch een raadsman verschenen. Vervolgens heeft het hof de verdachte met toepassing van artikel 416 lid 2 Sv niet-ontvankelijk verklaard in het ingestelde hoger beroep.

Ter ondersteuning van de stelling dat in hoger beroep artikel 51 (oud) Sv niet is nageleefd, is aan de cassatieschriftuur gehecht onder meer een afschrift van een brief van 6 januari 2016 van mr. K. Durdu, advocaat te Rotterdam, gericht aan de sector strafrecht van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden te Arnhem, onder vermelding van het parketnummer in eerste aanleg van de strafzaak tegen de verdachte (96/112042-15). Deze brief houdt in dat mr. Durdu zich wenst te stellen als raadsman van de verdachte met het verzoek hem de procestukken te doen toekomen.

In aanmerking genomen dat het vonnis in eerste aanleg is gewezen door de politierechter in de Rechtbank Rotterdam diende de raadsman ingevolge artikel 39 lid 1 (oud) Sv van zijn optreden als zodanig kennis te geven aan de griffier van het Gerechtshof Den Haag. Noch de schriftuur noch de aan de Hoge Raad gezonden stukken van het geding houden iets in waaruit kan volgen dat voormelde brief door de raadsman is verzonden naar de griffier van het Gerechtshof Den Haag en door deze is ontvangen.

Het middel berust op de opvatting dat een door een rechtsgeleerd raadsman (abusievelijk) aan

de strafgriffie van een ander gerecht dan het gerecht waar de zaak van de verdachte in hoger beroep dient, verzonden stelbrief als bedoeld in artikel 39 (oud) Sv, door de ontvangende strafgriffie moet worden doorgezonden naar de strafgriffie van het juiste gerecht, zodat in het onderhavige geval ervan dient te worden uitgegaan dat mr. Durdu zich met de onder 2.3 vermelde brief op juiste wijze als raadsman heeft gesteld. Die opvatting vindt echter geen steun in het recht.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:752

Zaaknummer: 16/04704

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: H. Raza

Wetsartikelen: 51 (oud) Sv en 48 Sv

RECHTSPRAAK

Kon het hof de verdachte niet-ontvankelijk verklaren in, voor zover gericht tegen door de politierechter afzonderlijk, na zijn vonnis uitgesproken beslissing omtrent beslag, terwijl de politierechter beslagbeslissing van zijn vonnis had uitgezonderd?

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat de verdachte niet-ontvankelijk is in het hoger beroep voor zover dat is gericht tegen de door de rechter in eerste aanleg op 16 juli 2015 uitgesproken beslissing omtrent het beslag.

Het procesverloop in eerste aanleg is weergegeven in de conclusie van de advocaat-generaal onder 4 tot en met 9. Samengevat komt dat procesverloop erop neer dat de politierechter op 2 juli 2015 mondeling vonnis heeft gewezen – welk vonnis is aangetekend in het proces-verbaal van de terechtzitting – doch van dat vonnis heeft uitgezonderd zijn beslissing omtrent het beslag. Voorts heeft de politierechter op 16 juli 2015 een schriftelijk vonnis uitgesproken waarin wordt verwezen naar voornoemde aantekening mondeling vonnis en uitsluitend beslissingen omtrent het beslag zijn opgenomen.

Het kennelijke oordeel van de politierechter dat het op 2 juli 2015 gegeven mondeling vonnis niet een beslissing behoefde in te houden over de in beslag genomen voorwerpen ten aanzien waarvan nog geen last tot teruggave was gegeven omdat daaromtrent op een later moment kon worden beslist, is onjuist. De politierechter had in de omstandigheid dat door hem niet onmiddellijk na de sluiting van het onderzoek ter terechtzitting mondeling vonnis, met inbegrip van de beslissing omtrent het beslag als bedoeld in artikel 353 lid 1 Sv, kon worden gegeven, aanleiding moeten vinden om op diezelfde dag op een door hem bij de sluiting van het onderzoek te bepalen uur mondeling vonnis te geven, dan wel uiterlijk op de veertiende dag na sluiting van het onderzoek schriftelijk vonnis te wijzen.

In aanmerking genomen hetgeen onder 2.3 is overwogen en voorts dat artikel 407 Sv niet voorziet in een mogelijkheid de beslissing van de rechter in eerste aanleg omtrent het beslag uit te sluiten van het hoger beroep (vgl. HR 28 juni 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP2709, NJ 2013/531 en HR 7 november 2017, ECLI:NL:HR:2017:2819, NJ 2018/61), getuigt het oordeel van het hof dat de verdachte niet-ontvankelijk is in zijn hoger beroep ten aanzien van de beslissing van de

politierechter omtrent het beslag van een onjuiste rechtsopvatting.

Het middel is gegrond.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, voor zover aan zijn oordeel onderworpen en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:744

Zaaknummer: 16/02235

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: D.L.A.M. Pluijmakers

Wetsartikelen: 407 Sv

RECHTSPRAAK

Verschoonbare termijnoverschrijding ten gevolge van niet-naleving artikel 51 (oud) Sv in eerste aanleg?

Het middel klaagt onder meer dat het hof de verdachte ten onrechte niet-ontvankelijk heeft verklaard in zijn hoger beroep, althans zijn beslissing niet toereikend heeft gemotiveerd.

Het oordeel van het hof dat de verdachte ingevolge artikel 408 lid 1 onder a Sv in het hoger beroep niet kan worden ontvangen nu de verdachte op 8 december 2015 hoger beroep heeft ingesteld, terwijl de dagvaarding om ter terechtzitting van de politierechter van 27 mei 2015 te verschijnen aan hem in persoon is betekend, getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. Dat het verzuim om tijdig hoger beroep in te stellen – naar in de cassatieschriftuur wordt gesteld – is gelegen in de omstandigheid dat aan de raadvrouw van de verdachte in strijd met artikel 51 (oud) Sv, thans artikel 48 Sv, niet een afschrift van de dagvaarding in eerste aanleg is gezonden, dwingt niet tot een ander oordeel (vgl. HR 27 november 2007, ECLI:NL:HR:2007:BB6401, NJ 2007/651).

Het middel faalt in zoverre.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:754

Zaaknummer: 16/04762

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.T. Boerlage

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 48 Sv

RECHTSPRAAK

Feitelijke grondslag aan het middel komt te vervallen door de verbeterde lezing door de Hoge Raad van de beslissing van het hof inzake de toewijzing van de vordering van de benadeelde partij.

Het middel klaagt dat de toewijzing van de vordering van de benadeelde partij aan [betrokkene 1] onbegrijpelijk is.

Het hof heeft de verdachte veroordeeld tot betaling van een bedrag van € 696 aan de benadeelde partij [betrokkene 1]. Voorts heeft het hof onder aanhaling van artikel 36f Sr aan de verdachte de verplichting opgelegd tot betaling aan de Staat van een bedrag van € 696 ten behoeve van het slachtoffer [betrokkene 1] met de bepaling dat, bij gebreke van betaling en verhaal, vervangende hechtenis wordt toegepast voor de duur van dertien dagen.

In aanmerking genomen dat het voornoemde onder 3.2.3 opgenomen stuk inhoudt dat niet [betrokkene 1] maar de rechtspersoon [A] BV zich als benadeelde partij heeft gevoegd, heeft het hof kennelijk bij vergissing bij de toewijzing van de vordering van de benadeelde partij en de oplegging van de schadevergoedingsmaatregel in het dictum de naam [betrokkene 1] genoemd in plaats van de naam van de rechtspersoon [A] BV.

De Hoge Raad leest de beslissing van het hof in zoverre verbeterd. Hierdoor komt aan het middel de feitelijke grondslag te ontvallen zodat het niet tot cassatie kan leiden.

De Hoge Raad verstaat het dictum in de bestreden uitspraak aldus dat (i) het toegewezen bedrag aan schadevergoeding van € 696 te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 17 mei 2015 tot aan de dag der algehele voldoening wordt toegekend aan de benadeelde partij [A] BV, (ii) de verplichting tot betaling aan de Staat van € 696 te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 17 mei 2015 tot aan de dag der algehele voldoening ten behoeve van het slachtoffer wordt opgelegd ten behoeve van [A] BV en verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:742

Zaaknummer: 16/06043

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: S.F.W. van 't Hullenaar

Wetsartikelen: 361 Sv

RECHTSPRAAK

Was de wijziging van de grondslag van de ontnemingsvordering in de aanvulling op het verkorte arrest toelaatbaar?

Het middel bevat de klacht dat het hof in de aanvulling op het verkorte arrest, zoals bedoeld in artikel 365a lid 2 Sv, in verbinding met artikel 511g lid 2 Sv, de grondslag van de ontnemingsvordering heeft gewijzigd, hetgeen ontoelaatbaar is.

Ingevolge artikel 511g lid 2 Sv in verbinding met artikel 415 Sv, is artikel 365a Sv ook in procedures tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel van toepassing. Dit betekent dat in een dergelijke procedure alle beslissingen omtrent de opgelegde maatregel dienen te worden opgenomen in het verkorte arrest en dat de daartoe gebezigde bewijsmiddelen, met inbegrip van eventuele nadere overwegingen omtrent het bewijs, mogen worden opgenomen in de aanvulling zoals bedoeld in artikel 365a lid 2 Sv (vgl. HR 30 mei 2000, ECLI:NL:HR:2000:ZD1929, NJ 2000/475).

De onder 2.2.2 weergegeven overweging moet aldus worden verstaan dat het hof, in plaats van de in het verkorte arrest vermelde grond waarop de maatregel steunt, te weten een veroordeling voor witwassen, in de aanvulling op het verkorte arrest alsnog een andere grond heeft aangewezen voor de ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, te weten het voordeel verkregen door middel van of uit de baten van een feit dat soortgelijk is aan het opzettelijk handelen in strijd met het in artikel 3 onder C Opiumwet gegeven verbod.

Gelet op het hier van overeenkomstige toepassing verklaarde artikel 365a Sv in verbinding met artikel 138b Sv en het stelsel van de wet zoals daarvan onder meer uit artikel 36e Sr blijkt, had deze beslissing in het verkorte arrest dienen te worden opgenomen. Het betreft hier een zo wezenlijke regel dat veronachtzaming daarvan nietigheid van het bestreden arrest meebrengt (vgl. HR 22 januari 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD4477).

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:745

Zaaknummer: 17/03352

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en M.T. Boerlage

Advocaten: A.B.E. van Kan, R.W.J.L. Loonen en A. Cinar

Wetsartikelen: 365a Sv en 511g Sv

RECHTSPRAAK

Falende klachten omtrent het bepaalde in artikel 1:114 lid 2 Wetboek van Strafrecht van Sint Maarten.

Het middel klaagt dat het oordeel van het hof dat het bepaalde in artikel 1:114 lid 2 Wetboek van Strafrecht van Sint Maarten (hierna: SrStM) niet van toepassing is, blijk geeft van een onjuiste rechtsopvatting dan wel zonder nadere motivering onbegrijpelijk is.

Zowel artikel 43 lid 2 SrNA (oud) als artikel 1:114 lid 2 SrStM bepalen, kort gezegd, dat in het kader van een beroep op noodweer de verdediging wordt voorondersteld noodzakelijk te zijn indien de aanrander het in artikel 144 SrNA (oud) respectievelijk artikel 2:65 SrStM bedoelde misdrijf huis-, lokaal- of ervvredebreuk begaat, met dien verstande dat, ingeval daarbij sprake is van het betreden van een (besloten) erf door de aanrander, die vooronderstelling slechts geldt als dit misdrijf is begaan 'in de onmiddellijke nabijheid van de woning'. Mede in het licht van de onder 2.3.5 weergegeven ontstaansgeschiedenis geeft het oordeel van het hof dat in het onderhavige geval een afstand van ruim 24 meter van de woning, vlakbij de openbare weg, niet als 'in de onmiddellijke nabijheid van de woning' kan worden aangemerkt, niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Dat oordeel is ook niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt.

Het middel klaagt dat het bestreden vonnis niet binnen tweemaal vierentwintig uren na de uitspraak is ondertekend door de rechters die over de zaak hebben geoordeeld en door de griffier die bij de uitspraak aanwezig is geweest.

Het middel berust op de opvatting dat het vormvoorschrift als bedoeld in artikel 410 lid 1 SvStM van zodanig essentiële aard is dat bij de enkele niet-naleving daarvan nietigheid moet volgen. Die opvatting is onjuist (vgl., met betrekking tot artikel 365 lid 1 Nederlandse Wetboek van Strafvordering, HR 4 maart 1935, *NJ* 1935, p. 685 en HR 12 april 1949, *NJ* 1949/429).

Het middel faalt.

De verdachte bevindt zich in voorlopige hechtenis. De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan zestien maanden zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee

dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van tien jaren.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze negen jaren en zes maanden beloopt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:747

Zaaknummer: 16/03551

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: C. Reijntjes-Wendenburg

Wetsartikelen: 1:114 Sr SM

RECHTSPRAAK

Kan mededeling uitspraak in eerste aanleg met enkel vermelding van parketnummer worden aangemerkt als omstandigheid waaruit voortvloeit dat einduitspraak verdachte bekend was als bedoeld in artikel 408 lid 2 Sv?

Het middel richt zich tegen het oordeel van het hof dat de verdachte het hoger beroep na het verstrijken van de wettelijke termijn heeft ingesteld.

In de bestreden uitspraak ligt als het oordeel van het hof besloten dat geen sprake is van een omstandigheid, vermeld in artikel 408 lid 1 Sv. Ingevolge artikel 408 lid 2 Sv moet de verdachte dan binnen veertien dagen nadat zich een omstandigheid voordoet waaruit voortvloeit dat de einduitspraak de verdachte bekend is, hoger beroep instellen tegen het vonnis van de rechtbank. Van een 'omstandigheid waaruit voortvloeit dat de einduitspraak de verdachte bekend is' is sprake als de verdachte op de hoogte wordt gesteld van datgene wat voor hem van belang is voor de besluitvorming ten aanzien van het instellen van hoger beroep (vgl. HR 3 mei 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC9722, NJ 1994/578).

Het hof heeft kennelijk geoordeeld dat de enkele vermelding van het parketnummer op de mededeling uitspraak voldoende is voor de aanwezigheid van een omstandigheid als bedoeld in artikel 408 lid 2 Sv, mede omdat dan 'van de verdachte mag worden verwacht dat, gelet op het parketnummer dat op de mededeling uitspraak wordt genoemd, zijnde het parketnummer van het vonnis waartegen het hoger beroep is gericht, en de mededeling daarop dat de griffie van het gerecht nadere inlichtingen kan verschaffen over de inhoud van de uitspraak en over het eventueel in te stellen rechtsmiddel, hij in contact treedt met de griffie van genoemd gerecht'. Dat oordeel is echter onjuist.

Het middel is gegrond.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:746

Zaaknummer: 16/04194

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en A.E.M. Röttgering

Advocaten: B.J. Schadd

Wetsartikelen: 408 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende klacht over de motivering van het bewezenverklaarde medeplegen.

Het middel klaagt over de motivering van het bewezenverklaarde medeplegen.

In de arresten HR 2 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3474, NJ 2015/390, HR 24 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:718, NJ 2015/395, HR 5 juli 2016, ECLI:NL:HR:2016:1316, NJ 2016/411 en HR 23 januari 2018, ECLI:NL:HR:2018:83 heeft de Hoge Raad enige algemene overwegingen over het medeplegen gegeven, in het bijzonder gericht op de afbakening tussen medeplegen en medeplichtigheid. Voor de kwalificatie medeplegen is vereist dat sprake is van nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is slechts gerechtvaardigd als de bewezenverklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is. Een en ander brengt mee dat indien het ten laste gelegde medeplegen in de kern niet bestaat uit een gezamenlijke uitvoering, maar uit gedragingen die met medeplichtigheid in verband plegen te worden gebracht (zoals het verstrekken van inlichtingen, op de uitkijk staan, helpen bij de vlucht), op de rechter de taak rust om in het geval dat hij toch tot een bewezenverklaring van het medeplegen komt, in de bewijsvoering – dus in de bewijsmiddelen en zo nodig in een afzonderlijke bewijsoverweging – dat medeplegen nauwkeurig te motiveren. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip.

De bewijsvoering van het hof biedt onvoldoende grond voor diens oordeel dat de verdachte zo nauw en bewust met een ander heeft samengewerkt dat, zoals is bewezenverklaard, hij zich schuldig heeft gemaakt aan diefstal in vereniging. Ten aanzien van de rol van de verdachte bij die diefstal kan uit de bewijsvoering naar de kern genomen niet meer worden afgeleid dan dat hij heeft gewacht op de medeverdachte toen deze een fiets wegnam en dat hij vervolgens de scooter heeft bestuurd waarop de medeverdachte achterop plaatsnam terwijl deze nog steeds de fiets op zijn schouder had. Het behoeft nadere motivering waarom zo een gedraging, die

doorgaans met medeplichtigheid in verband wordt gebracht, als het ‘medeplegen’ van diefstal kan worden aangemerkt.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:741

Zaaknummer: 16/04166

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: S. Ikiz

Wetsartikelen: 311 Sr

RECHTSPRAAK

Het beslag is inmiddels beëindigd zodat klager niet in het cassatieberoep kan worden ontvangen.

In de bestreden beschikking ligt – mede in aanmerking genomen dat de rechtbank de vader van de klager als belanghebbende in de zin van artikel 552a lid 5 eerste volzin Sv heeft aangeduid – als haar vaststelling besloten dat de auto, merk Porsche, onder de vader van de klager in beslag is genomen. De rechtbank heeft het klaagschrift van de klager strekkende tot teruggave aan hem van de in beslag genomen auto ongegrond verklaard.

Uit door de advocaat-generaal ingewonnen inlichtingen blijkt dat de in beslag genomen auto op 11 september 2017 is teruggegeven aan Kravag-allgemeine Versicherungs-AG.

Artikel 134 lid 2 Sv luidt, voor zover hier van belang, als volgt:

‘Het beslag wordt beëindigd doordat hetzij

a. het inbeslaggenomen voorwerp wordt teruggegeven, dan wel de waarde daarvan wordt uitbetaald.’

Gelet op het voorgaande is het beslag inmiddels beëindigd zodat de klager niet in het cassatieberoep kan worden ontvangen. Daarbij neemt de Hoge Raad in aanmerking dat de klager niet tevens de beslagene is, zodat te dezen de regeling van artikel 116 lid 3 Sv niet van toepassing is.

De Hoge Raad verklaart de klager niet-ontvankelijk in het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:756

Zaaknummer: 17/01587

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: R.T.A.G. Keller

Wetsartikelen: 116 Sv en 134 Sv